

Pere Mascaró, motivats i sempre motivants

Carles Cabrera

Impulsor i col·laborador de la Mostra de Teatre Escolar de Palma i de la col·lecció Didàscalos, Pere Mascaró (Palma, 1966) és autor de diversos llibres sobre pedagogia teatral: Quadern de teatre (1998), Jo Epidaure (1999), Tragèdies i comèdies de don Abili a l'Olimp (1999), Teatre, l'art a l'ensenyament (2000), Teatro, el arte en la enseñanza (2001), Però què és això del teatre? (2005) i Més teatre educatiu (2008). Fou el meu primer mestre de teatre a Pius XII. Veig que continua actiu i ben viu. Em mostra el seu cau, com ell mateix el bateja. Davallam unes escales del col·legi Santa Mònica amb els cartells dels muntatges dirigits per ell. Ens endinsam a una sala on té la màquina de cosir de la seva sogra, elements del teatre d'ombres i quatre treballs manuals ressacosos del Halloween passat. Al darrere, hi ha la seva aula de teatre: un escenari tot emmirallat, cartells pertot, més fotos arreu, amb frases cèlebres de Wilde o Stanislavski.

També havies estat alumne de Pius XII, on havies tingut grans professors com ara Tonina Canyelles o Mateu Morro...

Sí. Vaig assistir l'altre dia a l'homenatge al vuitantè aniversari de Canyelles. De fet, hi duia la regidoria. Vaig estar encantat de viure'n l'experiència. Tonina, la poeta punk, em duu uns records impressionants. Deies que parlaries del passat, però tots aquests records que puguis tenir com a exalumne de Pius XII, a mi se'm traslladen també a tota una època d'estudiant. Vaig descobrir el teatre gràcies a ella i no he deixat d'admirar-ne l'empenta. Ens ensenyava català. I llavors també una extraescolar de teatre per usar la llengua a fi de donar-li més vida. Morro vingué després. Hi va haver un moment en què ella va decidir canviar d'aires, deixar l'educació i dedicar-se a altres curolles com les antiguitats. Necessitava aturar un poc i aquest buit l'ocupà en Mateu. El que passa és que, al cap d'un temps, el col·legi la recuperà no ja com a professora de català, però sí de teatre. I jo vaig rebre tota la formació de batxillerat i COU de teatre allà amb ella. És una experiència impressionant que ha desembocat en el fet que els meus esforços els hagi dedicat sempre en els camps del teatre i l'educació per tot el que aporta. T'adones que pots donar-li també tot aquest mateix sentit als qui venen darrere tu.

Mentre estudiava Magisteri en el meu cap el teatre continuava bullint

I en acabar de Pius XII, anares a estudiar Magisteri a la Universitat de les Illes Balears?

Aleshores mentre estudiava Magisteri en el meu cap el teatre continuava bullint. I és quan em vaig presentar a les proves de l'Institut del Teatre de Barcelona i ja me'n vaig anar a cursar formació en Arts Escèniques. Tant és així que el darrer any de Magisteri em va quedar a mitges; després, en tornar, ja hi havia hagut una reforma de l'educació i ja no només havia d'acabar un semestre sinó que m'havia de matricular de més assignatures. Tot es va complicar. No ho vaig acabar. Tanmateix, el meu esperit és totalment de mestre.

I a la UIB t'integrades al grup de teatre universitari Magisteri Teatre-Mag Poesia d'Antoni Artigues?

No, perquè llavors Artigues encara no havia fundat la companyia de teatre. Això sí, quan vaig tornar de Barcelona, per horari, ja havia començat a Pius XII com a professor. Aquell mateix any, per problemes familiars, em vaig apuntar a un parell d'assignatures. Una de les tres l'ensenyava Artigues. En aquell moment, ell sí que anava implicadíssim amb tota la moguda del teatre, i m'encarregà si em podia cuidar de dirigir un muntatge de *Lisístrata* d'Aristòfanes –que no casualment és la mateixa obra que vaig dirigir al primer any que faig feina a Pius XII. Jo n'assumia la direcció i els meus companys universitaris hi actuaven. Amb Artigues, podies triar entre poesia o teatre i, evidentment, jo em vaig llançar de cap en aquesta darrera opció.

Vèiem que ja de bell antuvi et decantes bastant per la Direcció, però, en canvi, quan anares a l'Institut del Teatre et formares en Interpretació Textual, no?

Podies inclinar-te per Interpretació Textual, Direcció, Cos i, quan jo estava acabant d'estudiar, començava la possibilitat de cursar-hi Veu. De fet, una de les millors professores de Veu de tot l'Estat espanyol era Coralina Colom, molt reconeguda i que innovà la manera d'ensenyar a treballar la veu, que no és fàcil. Però jo som de la primera branca. Vaig començar a escola i després a Magisteri en algunes matèries que et permetien d'ensenyar didàcticament. Jo sempre ho vaig encaminar tot molt cap al teatre amb un musical en

què dirigia la cantata d'*El rei Tutup* (1987) de Gabriel Janer Manila a partir de la rondalla mallorquina. Aquí hi participava gent procedent de corals de tota l'illa. Se n'havia d'escenificar una part i jo m'encarregava de muntar tota la rondalla entre cantata i cantata.

I com valoren la formació universitària dels estudiants d'Art Dramàtic actualment?

Les escoles de teatre estan totalment obsoletes. Totes les matèries demanen una revisió i cal elaborar un pla d'estudis nou. En ple segle XXI, encara em qüestion per què es fa pantomima i mim per separat o com així continuam amb esgrima. Puc comprendre que em justifiquin que és per mor dels clàssics. Però, quina quantitat d'actors represen-

Les escoles de teatre estan totalment obsoletes

ten un clàssic amb espases? Convendria més que el qui s'especialitza en determinats clàssics cursàs una formació específica per aprendre'n, però que tothom hagi de passar per l'adreçador i, en canvi, la formació pedagògica deixi tant a desitjar quan molts d'ells acabaran ensenyant classes de teatre no fa sentit.

I la majoria de professors de teatre als centres públics són gent d'altres departaments que no està formada teatralment parlant.

Jo vaig conèixer, havent acabat els meus estudis, a través d'un màster, el meu gran mestre de la pedagogia, Georges Laferrière. Va esdevenir degà de la Facultat d'Arts del Quebec. Ell estava de Dramatització a l'ESADIB. Es veu que al Canadà des d'infantil fins al batxillerat la Dramatització és obligatòria i s'integra dins els currículums. Laferrière es demanava quin era el perfil específic d'un mestre de teatre. Per ell, el perfil representava un centaure entre artista i pedagog que rebí alhora una preparació i uns recursos artístics, però també amb un compromís pedagògic ferm. D'ambdós neix el mestre de teatre. Ara com ara, nosaltres tenim aquest partenariat en què, de vegades, pot aparèixer un especialista en teatre o un pedagog, però necessitam gent preparada que a la vegada vulgui exercir aquesta funció. Sovint el qui està format en teatre aspira a actuar i no li

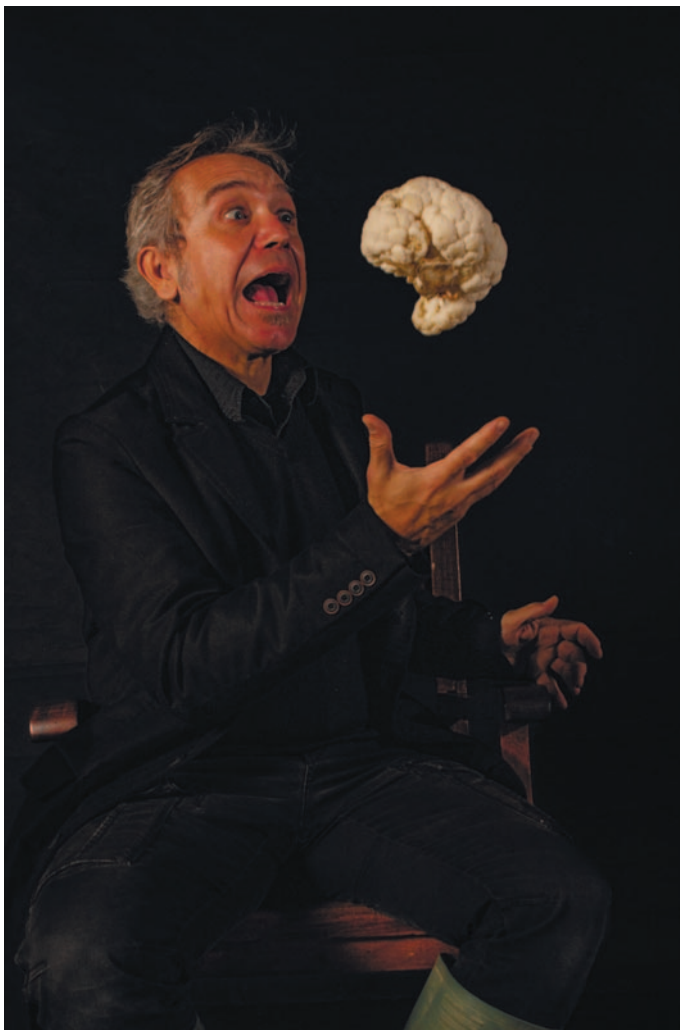
Es veu que al Canadà des d'infantil fins al batxillerat la Dramatització és obligatòria i s'integra dins els currículums

donen altra opció que impartir un taller o curs de teatre, que no vol dir que no l'umpli, però no és el que cerca. Hem de menester gent vocacional. I no en falten, eh? Però els plans d'estudis han de proporcionar aquestes eines perquè se'n surtin. Als docents els sobra bona voluntat, però sovint els falten aquests recursos escènics. I el pitjor que ens pot passar, òbviament, és acabar despertant als alumnes animadversió envers el teatre. I, malauradament, n'hi ha hagut massa casos!

I a Barcelona actuares en algun muntatge de teatre i actuacions per a la petita pantalla, veritat?

Sí, vaig intervenir un parell de vegades a la TV i vaig fer també dues obres amb Jordi Mesalles. Mesalles va ser un director reputat que va morir d'un atac de cor amb només una cinquantena d'anys. Ara –per altres motius– s'ha sentit molt de rebombori entorn de Joan Ollé, recentment traspasat, i professor de l'Institut del Teatre com Mesalles. Ells dos eren els *enfants terribles* amb ganes de provocar i crear una nova manera de fer teatre a Barcelona. Jo

Els meus esforços van adreçats més aviat cap a la didàctica i la formació

tenc la immensa sort de treballar amb Mesalles; el que passa és que m'agafa mentre jo curs els meus estudis allà i això va crear certa polèmica en el sentit que un alumne no ha d'actuar mentre s'està formant. Després s'ha intentat evitar en la mesura que s'ha pogut amb uns horaris xapats i allargassats bastant incompatibles tant a l'Institut com a l'ESADIB. Ho entenc. Al capdavall, aquests graus exigeixen la màxima assistència.

Val a dir, de passada, que excepcionalment també has conreat l'escriptura teatral.

Ho dius per *Na Francina heroïna i el bruixot Borinot*? I he escrit qualche cosa més i he adaptat obres, però no és el camp a què més temps he dedicat ni el que més plaer m'aporta personalment. Els meus esforços van adreçats més aviat cap a la didàctica i la formació. El passat mes de novembre em vaig ocupar d'unes jornades del projecte MAP Teatre. Havia d'anar a fer-les a Eivissa i després en tenia unes altres a Palma i un aprofundiment també aquí a Ciutat per treballar el teatre aplicat a l'educació. A més fa deu anys si no m'he descomptat que també exercisc de professor associat a l'ESADIB. Hi enseny només una matèria, la Didàctica de l'Expressió Dramàtica, perquè el temps és limitat i el dedic a les escoles, però la Didàctica m'agrada i hi puc treballar a pler.

Podries parlar una mica més d'aquest projecte del MAP?

I tant. Fa anys que estic amb la Conselleria de Fons Europeus, Universitat i Cultura amb un projecte d'innovació que es duu a tots els centres educatius. El que pretén és inculcar la dramatització dins les aules en horari lectiu. MAP correspon a les sigles de tres verbs com són motiva't, acciona't i projecta't. Els conjugam en imperatiu perquè sigui el mateix alumne i el mateix professor el que ho pugui generar sempre en col·laboració i amb suport d'especialistes en arts escèniques, que entren dins les aules. A part feim jornades de formació per als ensenyants. Qualsevol professor pot sol·licitar-ho independentment del departament a què pertanyi, que treballi per projectes o que sigui el tutor del grup. En aquest moment, hem arribat al màxim que es podia permetre (vint centres educatius) tenint en compte que a cadascun hi ha un parell de grups-classe que hi participen. Això ascendeix a devers 950 alumnes de primària, secundària i batxillers que hi participen enguany. Aquesta activitat nasqué en el moment que començà la pandèmia i es va topar amb totes les limitacions que això comportava; els qui ho encapçalàvem volguérem continuar-ho amb restriccions i màscara incloses. El procés havia d'avançar perquè sabem que el teatre és terapèutic i implica superació. En un moment com el de la Covid-19, era un bàlsam sanador que ajudaria d'alguna manera a aportar quelcom més a l'estructura educativa. Hi duim uns quants d'anys treballant i a hores d'ara vivim el moment més àlgid, complet i potent amb un total de 22 especialistes.

A través del director del col·legi Pius XII, Jaume Conti, tu entres a treballar-hi i de llavor ençà.

Sí, ara hi faig unes quantes hores dos pics per setmana. Per horaris, m'ho puc combinar amb Santa Mònica perquè, per a mi, Pius XII és el primer espai i li dec molt. Allà hi nasqué molta cosa tant com a alumne com després les meves primeres feines com a mestre.

MAP correspon a les sigles de tres verbs com són «motiva't, acciona't i projecta't»

Com entraves en contacte amb els primers Encontres de Teatre en Català a l'Ensenyament Secundari?

Arran del IV Encontre que hi vaig anar a fer un taller, i en acabat ja varen actuar els meus alumnes a l'Encontre de Muro a la cinquena edició.

I com veus el teatre en català a les escoles de les Illes avui dia?

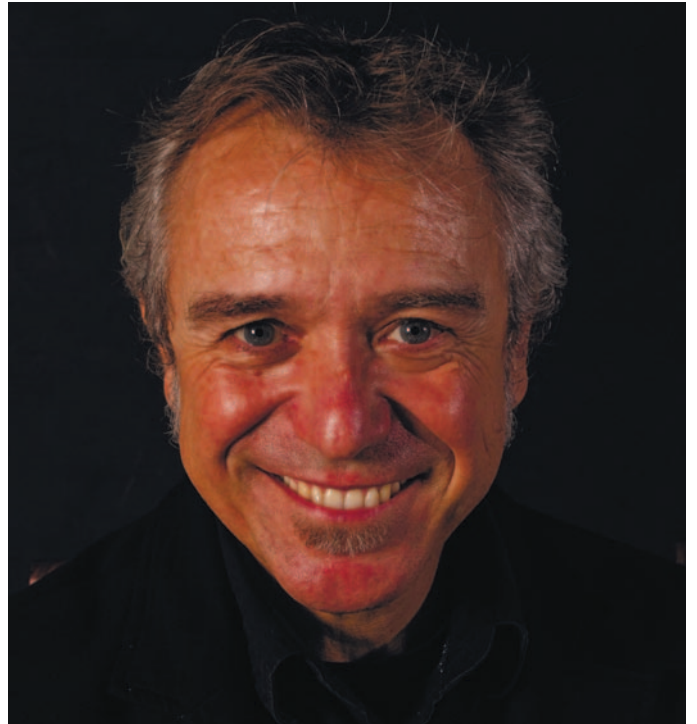
L'activitat de teatre viu saludablement bé dins les escoles, però el problema rau en el fet que el sistema no l'està drenant gens satisfactòriament. Malgrat tot, hi ha un bon nombre de persones implicadíssimes i lliurades a la causa perquè la flama es mantengui. Va començar a Manacor, però després jo crec que Palma li ha anat donant molta embranzida i és ver que ells es quedaren amb la fama però... Sempre que es parla de teatre educatiu, trob injust que únicament es valori Manacor o la Mostra de l'Ajuntament d'allà. Jo he vist, he estat implicat i he col·laborat a la Mostra de Cort i s'ha de reconèixer que ha tengut anys brillants amb una participació absoluta. Grups de Palma i tot Mallorca, no només de la zona de Llevant, que han fet treballs increïbles, de manera que, sortosament –sense llevar-li el mèrit que té!–, no tenim només una sola fàbrica de generar teatre. Per tant, molt alerta de no penjar una sola etiqueta i condemnar tota la resta perquè hi ha llocs que no ostenten aquesta fama, però que fa anys i panys que piquen pedra.

L'activitat de teatre viu saludablement bé dins les escoles

Ara ho citaves. També romangueres una legislatura engellant l'Escola Municipal de Teatre de Ciutat?

A l'Escola nova de teatre s'hi va voler imprimir un altre format en el moment que era regidora de Cultura Nanda Ramon. A ella li interessava perquè eren els anys que reformà el Teatre Mar i Terra de Palma, que havia romàs anys tancat, i començà a tenir aquell espai funcional. Li interessava que allò acabés essent la seu de l'Escola. Anys enrere, el curs 1984-85, l'havia fundat el pintor i escultor, que n'havia estat el primer director, Pere Martínez Pavía, a Ses Voltes. Al primer semestre, nosaltres també anàvem a

A l'Escola nova de teatre s'hi va voler imprimir un altre format

la cripta de Ses Voltes perquè era un any de transició mentre s'acabava de restaurar el Mar i Terra, on ens traslladarem al segon semestre. Només hi vaig quedar un any, emperò. Vaig començar a copsar rareses i enveges i me'n vaig desentendre aviat.

I saps si allà continua?

No ho sembla no? [riu]. Sí, allà continua. Ha tornat a canviar de fórmula, perquè ara tot funciona a través de licitacions i em pens que tengueren certs problemes legals, però n'estic bastant desconnectat. Per qüestions burocràtiques, pareix que només hi deixen fer tallers esporàdics perquè, com a escola, no s'ha pogut obrir. Continua essent una escola per allò de feta la llei, feta la trampa, però desconec completament com opera. ■